

Товариство з обмеженою відповідальністю «Всеосвіта»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказом директора ТОВ «Всеосвіта»

№ 21 від 27 липня 2026 р.

Іван ЛИТВИНЕНКО

ПРОГРАМА

підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників для роботи у закладах освіти (за видом «вебінар»)

«ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ДОШКІЛЬНИКА: ВІД ПЕРШОГО УСВІДОМЛЕННЯ ДО СВІДОМОЇ РЕГУЛЯЦІЇ»

Розробник(и): ТОВ «Всеосвіта» та Наталія Волік, докторка філософії зі спеціальності 012 «Дошкільна освіта», старша викладачка кафедри дошкільної та початкової освіти КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» ДОР, практична психологиня, членкиня ВГО «Асоціація працівників дошкільної освіти».

Напрямок підвищення кваліфікації: психолого-педагогічна підтримка учасників освітнього процесу, створення емоційно безпечного освітнього середовища, розвиток професійних компетентностей.

Розроблено: програму укладено відповідно до сучасної державної освітньої політики, Закону України «Про освіту», стратегії реформування освіти в Україні та п. 10 постанови КМУ від 21 серпня 2019 року № 800 (зі змінами і доповненнями).

Термін дії програми: постійно

© ТОВ «Всеосвіта», 2026.

м. Київ – 2026

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми: зумовлена необхідністю збереження та зміцнення ментального здоров'я дошкільників у сучасних кризових умовах, а також потребою забезпечення педагогів практичними психолого-педагогічними інструментами для розвитку емоційного інтелекту та саморегуляції дітей дошкільного віку.

Цільова група: керівники та педагогічні працівники закладів освіти, вихователі закладів дошкільної освіти, практичні психологи, методисти, асистенти вихователя, студенти, батьки.

Обсяг (тривалість): 2 години / 0,06 кредиту ЄКТС.

Особливості реалізації програми: програма реалізується у вигляді короткострокового інтенсивного навчання (вебінару) з акцентом на вивчення інструментів командної роботи та практичних алгоритмів спільних дій

Вид підвищення кваліфікації: навчання за програмою підвищення кваліфікації (участь у вебінарі).

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна.

Мета підвищення кваліфікації: сприяти підвищенню професійної компетентності педагогів щодо формування емоційного інтелекту дошкільників шляхом ознайомлення з нейропсихологічними засадами емоційного розвитку та практичними методами сенсорно-емоційної саморегуляції.

Завдання підвищення кваліфікації:

- 1) Ознайомити учасників із нейропсихологічними особливостями розвитку емоційної сфери дітей дошкільного віку та механізмами переходу від первинного усвідомлення емоцій до їх свідомої регуляції;
- 2) опрацювати практичні алгоритми та методики для стабілізації емоційного стану дітей у процесі освітньої діяльності;
- 3) сформулювати навички побудови емоційно безпечного освітнього середовища в закладі дошкільної освіти та надати рекомендації щодо налагодження партнерської взаємодії з батьками.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться: За професійним стандартом «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (наказ МОН № 1225 від 29.08.2024) професійні: Б1. Психологічна компетентність; Б3. Компетентність педагогічного партнерства; В1. Інклюзивна компетентність; Д1. Здатність до навчання впродовж життя;

За професійним стандартом «Вихователь закладу дошкільної освіти» (наказ Мінекономіки № 620-21 від 19.10.2021) професійні: В1. Психоемоційна; В2. Педагогічне партнерство; В3. Морально-етична; Г1. Здатність до навчання впродовж життя;

За професійним стандартом «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти» (наказ Мінекономіки № 967 від 17.09.2021) професійні: В2. Емоційно-етична компетентність; В3. Компетентність педагогічного, соціального та мережевого партнерства; Г2. Інклюзивна компетентність; Д2. Здатність до навчання впродовж життя;

За професійним стандартом «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти» (наказ Мінекономіки № 620-21 від 28.09.2021) професійні: Б3. Комунікативна; Г2. Емоційно-етична; Г2. Стратегічна комунікація; В1. Здатність до навчання впродовж життя.

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

- 1) Розуміння вікових та нейропсихологічних засад формування емоційного інтелекту й саморегуляції у дітей дошкільного віку;
- 2) володіння практичним кейсом інструментів (сенсорні еталони, інтерактивні карти емоцій, ігри психотехнічного спрямування) для ефективного супроводу дитини у стані стресу чи емоційного напруження;
- 3) здатність проектувати емоційно підтримувальне та розвивальне середовище в групі ЗДО та надавати консультативну допомогу батькам із питань емоційного виховання.

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого зразка, виданий ТОВ «Всеосвіта» згідно з Постановою КМУ № 800 та верифікований на Державній інформаційно-комунікаційній системі підтримки організації, забезпечення та реалізації професійного розвитку педагогічних та/або науково-педагогічних працівників «Вектор».

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено розгляд практичних інструментів взаємодії, аналіз методів емоційної регуляції та опанування алгоритмів емоційної підтримки дитини. Самостійна робота передбачає опрацювання додаткових матеріалів та презентацій вебінару.

Зміст програми складається з **1** модуля та **2** взаємопов'язаних тем. Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: **2** год, з них: **1** год — лекційні заняття (вебінар), **1** год — практична робота (розбір кейсів).

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Лекції (год)	Практичні заняття (год)	Самостійна робота (год)	Контрольні заходи (год)	Усього (год)
МОДУЛЬ 1. Емоційний інтелект дошкільника: теорія та практика					
Тема 1.1. Нейроанатомія та дидактика емоцій: від первинного відчуття до назви.	1	—	—	—	1
Тема 1.2. Дидактичні засоби емоційної регуляції в практиці педагога ЗДО. Практики свідомої саморегуляції та збереження емоційного ресурсу.	-	1	—	—	1
<i>Разом за модулем</i>	1	1	—	—	1
УСЬОГО	1	1	—	-	2

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. Емоційний інтелект дошкільника: теорія та практика

Тема 1.1. Нейроанатомія та дидактика емоцій: від первинного відчуття до назви.

Фізіологічні та психологічні механізми розвитку емоційної сфери дошкільника. Роль лімбічної системи та неокортексу. Етапи вербалізації відчуттів і формування базових понять про емоції.

Тема 1.2. Дидактичні засоби емоційної регуляції в практиці педагога ЗДО. Практики свідомої саморегуляції та збереження емоційного ресурсу.

Використання засобів опредметнення емоцій для вираження емоційних станів. Технологія створення та застосування «Карти емоцій» в освітньому просторі ЗДО. Ігрові та арттерапевтичні інструменти зниження тривожності. Побудова емоційно безпечної взаємодії між вихователем, дитиною та батьками.

Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання.

1. Як фізіологічні особливості лімбічної системи впливають на первинні емоційні реакції дитини дошкільного віку?
2. Яким чином «Карта емоцій» сприяє розвитку навичок вербалізації відчуттів у групі ЗДО?
3. Які арттерапевтичні інструменти є найбільш ефективними для зниження рівня тривожності у дошкільників під час освітнього процесу?
4. Які методи налагодження партнерської взаємодії з батьками найдієвіші у питаннях емоційного виховання дитини?

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Про дошкільну освіту : Закон України від 6 червня 2024 року № 3788-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text>
2. Про затвердження Державного стандарту дошкільної освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 26 листоп. 2025 р. № 1557. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1557-2025-%D0%BF>
3. Про методичні рекомендації щодо організації діяльності закладів дошкільної освіти у 2026/2027 навчальному році : лист Міністерства освіти і науки України від 17 серп. 2026 р. № 1/17680-26. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-metodychni-rekomendatsii-shchodo-orhanizatsii-diialnosti-zakladiv-doshkilnoi-osvity-u-20262027-navchalnomu-rotsi>

Основна література

1. Волік Н., Ляпунова В. Розвиток емоційного інтелекту як напрямок психологічного консультування в закладі дошкільної освіти. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету*, 2025. Вип. 1 (34). С. 63–70. URL: <https://doi.org/10.33842/22195203-2025-34-135>
2. Гресь А. Розвиток емоційного інтелекту. 5–6 років. Харків : ВГ «Основа», 2026. 48 с.
3. Готтман Дж., Деклер Д. Емоційний інтелект у дитини. Харків : Віват, 2022. 288 с.
4. Жейнова С., Волік Н. Підтримка емоційної стійкості та інтересу дітей раннього та дошкільного віку засобами художньо-творчої діяльності. *Суспільство та національні інтереси*, 2025. Вип. 12(20). С. 351–360. URL: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-12\(20\)](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-12(20))
5. Тумко І. М. Казки про почуття та емоції. Як перестати сумувати? Київ : ПП «Кристал бук», 2024. 32 с.

Додаткова література

1. Волік Н. Взаємодія сучасного педагога з батьками дошкільника: емоційний інтелект в умовах родинного виховання. *Актуальні проблеми підготовки педагогічних та науково-педагогічних працівників у сучасній системі освіти України*: матеріали X Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Умань, 29-30 жовтня 2025 р.). С. 162–164. URL: <https://surl.li/rmiaba>

2. Волік Н. М. Інтеграція в дошкільлі: сенсорно-пізнавальний розвиток та емоційний інтелект. *Освіта і наука в умовах інноваційного розвитку суспільства*: збірник тез доповідей (м. Дніпро, 30 жовтня 2025 р.). С. 174–176. URL: <https://drive.google.com/file/d/16SwqiZTKX-F-RnPWG087-lgtrUBCIofu/view?usp=sharing>
3. Волік Н. Педагогічні умови розвитку емоційного інтелекту в закладі дошкільної освіти. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Богдана Хмельницького. Серія: Педагогіка*. 2022. Вип. 2(29). С. 162-169. URL: <https://doi.org/10.33842/22195203-2023-29-162-169>
4. Волік Н. М. Психологічний супровід освітньої тріади: діти, педагоги, батьки. *Дошкільна освіта крізь виклики сьогодення*: збірник тез (м. Дніпро, 27 серпня 2025 р.). Дніпро : КЗВО «ДАНО» ДОР». С. 25–29. URL: <https://surl.li/qrsliv>
5. Волік Н. М. Розвиток емоційного інтелекту дітей дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти : дис. ... докт. філософії : 012. Запоріжжя, 2023. 299 с. URL: <https://surl.lt/jbinfz>
6. Волік Н. М. Система формування емоційного інтелекту дітей старшого дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти. *Acta Paedagogica Volynienses*. 2022. Вип. 2. С. 9–15.
7. Волік Н. М., Ляпунова В. А. Імплементация питань розвитку емоційно-комунікативної сфери дошкільника в Державному стандарті дошкільної освіти та чинних освітніх програмах. *Вісник післядипломної освіти. Серія «Педагогічні науки»*, 2022. Вип. 20(49). С. 36–47.
8. Психологічна підтримка дітей з особливими освітніми потребами в умовах війни : метод. рекомендації / Полупанова Я. М. та ін. Дніпро : КЗВО «ДАНО» ДОР», 2022. 57 с. URL: <https://www.dano.dp.ua/1912-psikhologichna-pidtrimka-ditej-z-osoblivimi-osvitnimipotrebamiv-umovakh-vijni>
9. Психологічний супровід особистості в умовах війни : навч. посібник / С. Кузікова та ін. Київ; Ніжин : ПП Лисенко М. М., 2024. 260 с.
10. Шинкаренко В. В., Міхіна Н. О., Мазур І. А., Клімова Л. В. Пісочна терапія як ключ до внутрішнього світу дитини дошкільного віку : навч.-метод. посібник. Дніпро : ДАНО, 2022. 61 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1_yMv01_veltSsZDjilKKGitZca5H-Jd94n/view
11. НУМО! Платформа розвитку дошкільнят. URL: <https://numo.mon.gov.ua/for-educators?&categories=eq-psych-support,child-crisis-support,eq-games-methods,socialno-emocijne-navchannya,vikova-psihologiya-ditini>
12. Ти як? Всеукраїнська програма ментального здоров'я. URL: <https://howareu.com>